

Utbildningsnämnden

Observationer i Våga visa hösten 2019 samt uppföljningar av observationer från hösten 2018

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Utbildningsnämnden ger utbildningsdirektören i uppdrag att utifrån Våga visa-rapportens resultat följa upp Vilans förskola.

Sammanfattning

Hösten 2019 observerades fyra förskolor och fyra grundskolor. Av de fyra observerade förskolorna är det två som överlag bedömts uppnå god kvalitet vid observationstillfället och två som inte gjort det. En av förskolorna har fått mycket låg bedömning av observatörerna. Uppföljning av den sistnämnda förskolan bör därför ske tidigare än ett år efter observationen.

Av de fyra observerade grundskolorna är det tre som överlag bedömts uppnå god kvalitet vid observationstillfället och en som inte gjort det. En av grundskolorna har fått mycket höga bedömningar av observatörerna och uppfyller kriterierna för ett gott exempel inom utvärderingssamarbetet Våga visa.

Höstens uppföljningar av förskolor och skolor som observerades hösten 2018 visar att observationsrapporter i de flesta fall har använts för att utveckla kvaliteten i verksamheterna. Arbete har skett inom samtliga de områden som observatörerna tog upp som utvecklingsområden. I flera fall är det ett pågående arbete.

Ärendet

I detta ärende redovisas vilka observationer av förskolor och skolor som skett hösten 2019 samt observatörernas bedömningar av verksamheterna vid observationstillfällena. Fyra förskolor och fyra grundskolor har observerats. Skälet till att inga gymnasieskolor eller särskolor har observerats är att det inte funnits tillgång till observatörer inom dessa skolformer.



I ärendet redovisas även de uppföljningar som utbildningsenheten genomfört under hösten vid de förskolor och skolor som blev observerade ett år tidigare, hösten 2018.

Observationerna en viktig del av nämndens kvalitetssystem

Kollegiala observationer av förskolor och skolor i Nacka sker varje termin inom ramen för utvärderingssamarbetet Våga visa.¹ Observationerna är en del av utbildningsnämndens kvalitetssystem. Observationerna genomförs av skickliga pedagoger som är verksamma inom någon av samverkanskommunerna. Ett år efter en observation följer utbildningsenheten upp med förskolans eller skolans rektor om, och i så fall hur, verksamheten har utvecklats inom de utvecklingsområden som observatörerna framhållit i rapporten samt även om de starka sidor i verksamheten som lyfts fram av observatörerna i rapporten kvarstår. Syftet med observationerna är att stimulera till utveckling av kvaliteten i förskolor och skolor. För att förskolans eller skolans ledning ska få ut så mycket som möjligt av en observation anordnar utbildningsenheten också överlämningsträffar när observatörernas rapport färdigställts. Vid överlämningsmötena träffas ledningen för enheten, observatörerna och tjänstemän från utbildningsenheten för att reflektera över observationens resultat.

Observatörerna bedömer verksamheten utifrån vart och ett av läroplansområdena ”Utveckling och lärande” (förskola)/”Kunskaper” (skola), ”Normer och värden”, ”Ansvar och inflytande”, ”Styrning och ledning” samt ”Bedömning och betygssättning” (skola) utifrån särskilda bedömningskriterier. Observatörerna genomför också strukturerade samtal med elever, personal och ledning samt tar del av olika typer av dokumentation som tillsammans med observationerna utgör underlag för bedömningarna av verksamheterna. Bedömningen sker på en skala mellan 1,0 (stora brister i kvalitet) till 4,0 (mycket god kvalitet). Dessa redovisas och motiveras i den rapport som observatörerna skriver efter en observation. Såväl starka sidor som utvecklingsområden lyfts fram i observationsrapporten.

Genom observationer kan viktiga aspekter av kvalitet för barn och elever i förskolor och skolor fångas upp, som annars är svåra att mäta eller uppskatta. Observationerna ska också vara användbara för verksamheternas kvalitetsarbete i syfte att öka måluppfyllelsen.

Observationer hösten 2019

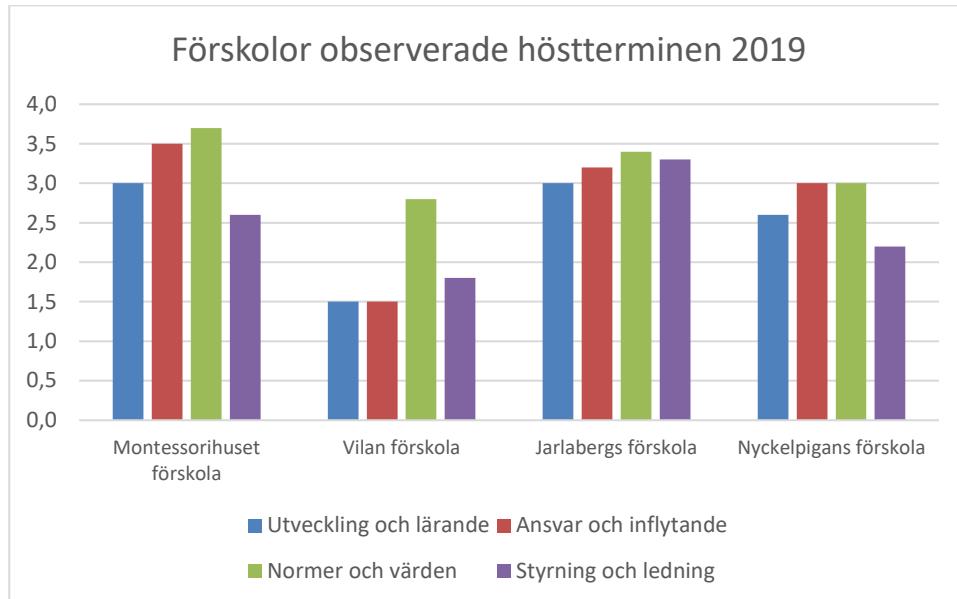
Samtliga observationsrapporter återfinns i sin helhet i bilagan till denna skrivelse. Sist i varje rapport finns ledningens kommentar till rapporten.

Förskolornas observationer

Fyra förskolor observerades under hösten 2019; Montessorihuset i Saltsjö-Boo, Jarlabergs förskola, Nyckelpigans förskola samt Vilans förskola.

¹ I utvärderingssamarbetet ingår förutom Nacka även kommunerna Danderyd, Sollentuna och Upplands-Väsby.

Diagram 1 Bedömningar per förskola och läroplansområde i observationer höstterminen 2019,
 Skala från 1,0 (stora brister i kvalitet) till 4,0 (mycket god kvalitet)



Observatörernas bedömningar av verksamheterna framgår av diagram 1. Överlag var det området ”Normer och värden” som fick högst bedömningar av observatörerna. En av de fyra förskolorna – Jarlabergs förskola – bedömdes sammantaget hålla god kvalitet (3,0 eller högre) inom samtliga områden. Vilans förskola bedömdes vid observationstillfället ha stora utvecklingsbehov inom områdena ”Utveckling och lärande”, ”Ansvar och inflytande” och ”Styrning och ledning” samt mindre god kvalitet med flera utvecklingsområden inom ”Normer och värden”. Förskolans ledning har i sin kommentar till rapporten uppgett bland annat att de inte håller med om observatörernas bedömning av förskolan som helhet och att verksamheten har styrkor som inte synliggjorts tillräckligt i rapporten.

Jämförelse med föräldraenkätens resultat

Eftersom bedömningarna i höstens observationer skiljer sig mycket åt mellan de observerade enheterna kan det vara intressant att göra en jämförelse med föräldraenkätens resultat för att se om föräldrarnas uppfattningar också skiljer sig åt mellan enheterna på ett likartat sätt. Av tabell 1 framgår att så inte är fallet. Föräldrarnas bedömningar om sitt barns förskola vid det senaste enkätt tillfället, i början av år 2019, är genomgående höga för alla fyra enheter. Det gäller också Vilans förskola, där föräldrarnas bedömning av sitt barns förskola är betydligt högre än observatörernas bedömning.

Ambitionen med både föräldraenkät och observationer är att få en bild av i vilken utsträckning som viktiga övergripande mål i läroplanen uppnås samt att bidra med relevant underlag för verksamhetens systematiska kvalitetsarbete. Samtidigt är det naturligtvis olika perspektiv som ligger till grund för de olika resultaten. Enkäten fångar föräldrarnas upplevelse av verksamheten för sitt barn, medan observationerna avspeglar pedagogers bedömningar av verksamheten vid observationstillfället, utifrån förskolans läroplan.

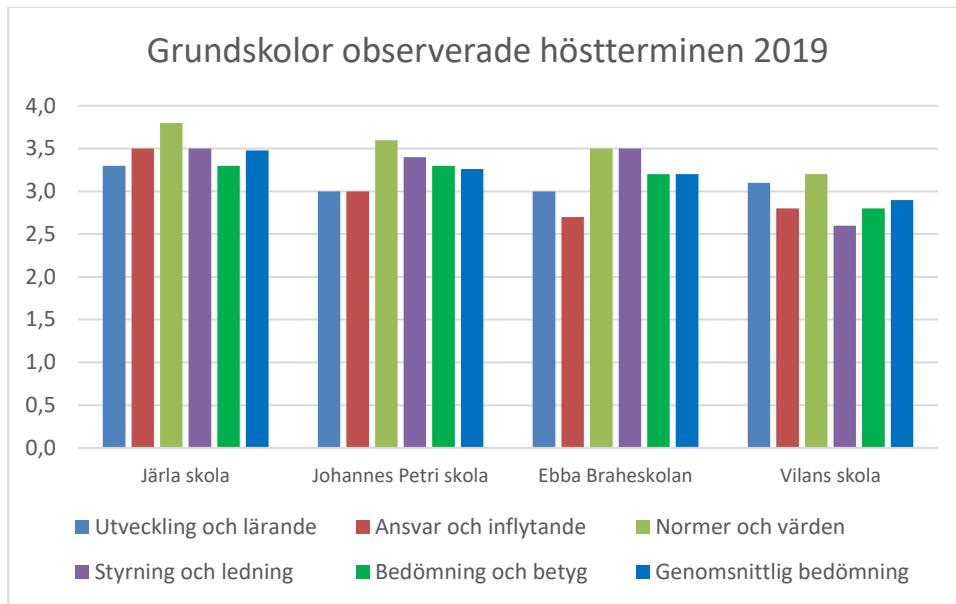
Tabell 2 Bedömningar per förskola och läroplansområde i observationer höstterminen 2019, från 1,0 (stora brister i kvalitet) till 4,0 (mycket god kvalitet)

Förskola	Observationer (okt/nov 2019)				Föräldraenkät (jan/feb 2019)			
	Utveckling och lärande	Ansvar och inflytande	Normer och värden	Styrning och ledning	Utveckling och lärande	Ansvar och inflytande	Normer och värden	Styrning och ledning
Montessorihuset	3,0	3,5	3,7	2,6	3,7	3,7	3,7	3,7
Vilans förskola	1,5	1,5	2,8	1,8	3,5	3,5	3,5	3,3
Jarlabergs förskola	3,0	3,2	3,4	3,3	3,5	3,4	3,6	3,5
Nyckelpigans förskola	2,6	3,0	3,0	2,2	3,8	3,9	3,8	3,5

Grundskolors observationer

Två kommunala och två fristående skolor har under hösten observerats; Järla skola, Vilans skola, Ebba Braheskolan och Johannes Petri skola.

Diagram 2 Bedömningar per skola och läroplansområde i observationer höstterminen 2019, Skala från 1,0 (stora brister i kvalitet) till 4,0 (mycket god kvalitet)



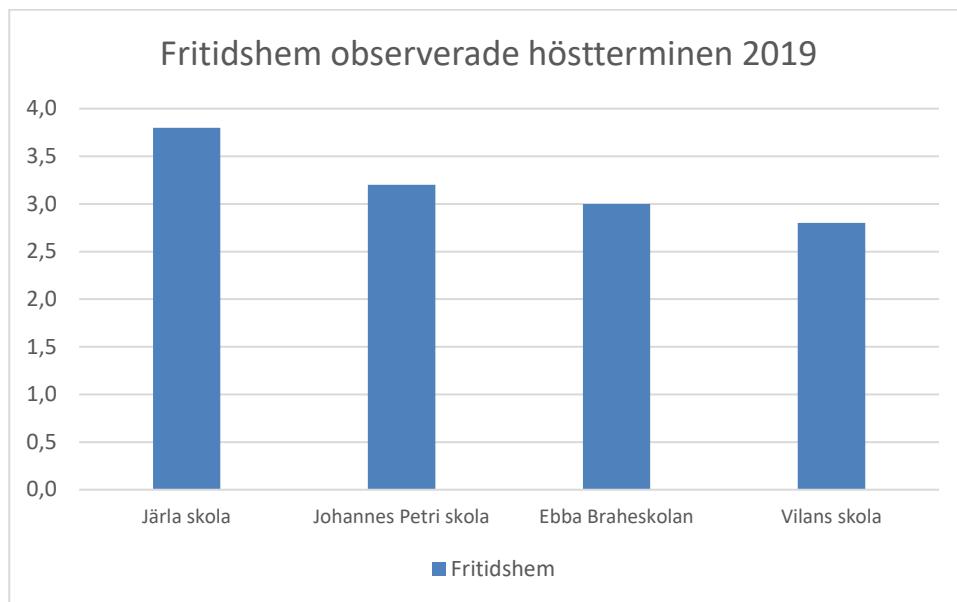
Överlag visar resultaten på god kvalitet. En av skolorna – Järla skola – uppnår kriterierna för goda exempel inom Våga visa, med en genomsnittlig bedömning av kvaliteten på 3,5 och där samtliga läroplansområden har bedömts hålla god kvalitet (3,0 eller högre). I likhet med observationerna av förskolor är det läroplansområdet ”Normer och värden” som ges högst bedömningar av observatörerna. ”Styrning och ledning” ges också mycket höga omdömen i tre av de fyra skolorna.

Fritidshemmens observationer

Samtliga grundskolor som observerades under hösten hade fritidshem. Tre av de totalt fyra fritidshemmen som observerades höstterminen 2019 bedömdes hålla god kvalitet.

Fritidshemmet vid Järla skola bedömdes till 3,8 vilket är ett mycket gott omdöme.

*Diagram 3 Bedömningar av fritidshemmet per skola i observationer höstterminen 2019,
Skala från 1,0 (stora brister i kvalitet) till 4,0 (mycket god kvalitet)*



Uppföljningar av observationer efter ett år

Hösten 2018 genomfördes observationer vid fem förskolor och två grundskolor.

Utbildningsenheten har följt upp tre av dessa förskolor samt de två grundskolorna under hösten 2019, det vill säga ett år efter observationerna genomfördes.² Skälet till att två förskolor inte har följts upp är i det ena fallet att förskolan har lagts ned och övertagits av en ny huvudman. I det andra fallet beror det på att förskolan har haft såväl rektors- som huvudmannabytte.

De starka sidor som observatörerna identifierat kvarstår ett år efter observationen, enligt de bedömningar som förskole- och skolledningarna gör vid uppföljningstillfället.

Vid två av de tre förskolor som följts upp har förändringar skett inom de flesta av de utvecklingsområden som observatörerna identifierade. Exempel på detta är utveckling av värdegrundsarbetet med barnen i vardagen, som har lett till färre konflikter i barngrupperna. Ett annat exempel är arbete med att få ytterligare systematik i kvalitetsarbetet, så att inte verksamheten blir lika känslig om personalförändringar sker. I det tredje fallet beskriver

² Uppföljningarna hösten 2019 omfattar Universums förskola, Vikdalens barn, Växthusets förskola, Igelboda skola och Saltsjöbadens samskola.



ledningen att de inte känd igen sig i det som observatörerna bedömde som utvecklingsområden, men att det sker ett pågående arbete med att förbättra verksamheten ändå inom dessa områden.

Vid de två grundskolor som följts upp har verksamheterna arbetet vidare inom alla de utvecklingsområden som observatörerna tog upp. Vid skolan som av observatörerna för ett år sedan bedömdes inte riktigt nå upp till ”god kvalitet” inom alla läroplansområden har exempelvis arbete skett med att utveckla verksamhetens värdegrund och med att förbättra återkopplingen till eleverna om vad de behöver för att nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt skolledningen kommer utvecklingsarbetet att fortsätta under våren. Även vid skolan som av observatörerna gavs så höga omdömen att de utgör ett av Våga visas goda exempel har arbete under året skett med värdegrundsarbetet, även om ledningen inte kände igen sig i det som ett utvecklingsområde på skolan. Skolan har också arbetat på nya sätt för att öka elevernas inflytande i undervisningen under året som gått sedan observationen.

Utbildningsenhetens bedömning

Höstens observationer visar på god kvalitet inom läroplansområdet ”Normer och värden”. Det är inom detta område som de observerade verksamheterna genomgående har fått högst omdömen av observatörerna. Det gäller såväl förskolorna som grundskolorna.

Observationerna av grundskolorna och fritidshemmen visar också överlag på god kvalitet i verksamheterna, medan resultaten från förskolornas observationer varierar betydligt mer.

Utbildningsenhetens följer upp samtliga förskolor och skolor ett år efter observationstillfället. Utbildningsenhetens bedömning är att den förskola som av observatörerna bedöms ha stora utvecklingsbehov bör följas upp tidigare. Även om föräldraenkätens resultat tyder på mycket hög nöjdhet med förskolan från föräldrarnas sida, så är en tidigare uppföljning ändå motiverad, eftersom observationens bedömningar också är viktiga ur barnperspektivet, genom att bedöma verksamheten metodiskt i förhållande till läroplanens mål. Syftet med uppföljningen efter observationen är att stödja och stimulera kvalitetsarbetet i verksamheten för att främja högre måluppfyllelse.

Utbildningsenhetens bedömning efter höstens uppföljningar av förskolor och skolor som observerades hösten 2018 är att observationsrapporterna i de flesta fall har använts för att utveckla kvaliteten i verksamheterna. Arbete har skett inom samtliga de områden som observatörerna tog upp som utvecklingsområden och i flertalet fall anger enhetens ledning att det är ett pågående arbete. De starka sidor som observatörerna lyfte fram kvarstår, enligt ledningarna vid de förskolor och skolor som följts upp efter ett år.

Höstens observationer har inte omfattat några gymnasieskolor eller särskolor. Skälet är att det inte har funnits observatörer med kompetens för dessa skolformer tillgängliga. Det är därför viktigt att utbildningsenheten, ihop med de andra samverkanskommunerna inom



Våga visa, framöver fokuserar på att försöka rekrytera observatörer i form av skickliga pedagoger också inom dessa skolformer.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Observationerna sker utifrån ett barnperspektiv. Det är barnen och eleverna som ska få god kvalitet i utbildningen. Observationerna belyser viktiga aspekter av kvalitet i verksamheterna som annars är svårmätbara. Ett viktigt syfte med observationerna är att stödja verksamheternas arbete med att utveckla verksamheten, för att öka måluppfyllelsen, vilket är viktigt för barnen och eleverna.

Bilaga

Bilaga Observationsrapporter hösten 2019

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten